

Pedagogisch Beleidsplan

BSO Pippi Hedel

Versie 1.5

Januari 2023

Inhoud

1. Voorwoord.....	4
2. Praktische informatie	5
2.1 Openingstijden:	5
2.2 Basisgroepen:	5
2.3 Ruilen van dagen en extra dagen:	6
2.4 Achterwachtregeling	6
2.5 Leidster-kind ratio (BKR).....	7
2.6 Opendeurenbeleid.....	7
2.7 Wennen	7
2.8 Intern wenbeleid	7
2.9 Halen en brengen	8
3. Visie op kind en ontwikkeling.....	9
3.1 Kindbeeld.....	9
3.2 Ik kan het zelf!	9
3.3 Ik ben niet alleen!	10
3.4 Ik mag er zijn!	10
3.5 Ik ben ik en jij bent jij!	11
3.6 Ik kan dit al!	11
4. De 5 basisprincipes van de BSO.....	12
4.1 Kinderparticipatie	12
4.2 Taak- en rolverdeling van de pedagogisch medewerker:	12
4.3 Activiteitsaanbod	12
4.4 Leeftijdsgedifferentiatie	14
4.5 Inrichting van de ruimte	14
5. De BSO in de praktijk.....	15
5.1 Dagritme	15
5.2 Voorschoolse opvang	16
5.3 Feesten	16
5.4 TV, mobiele telefoon en internet gebruik.....	16
5.5 Omgang met elkaar en zelfstandigheid.....	16
5.6 Praten en uitleggen	17
5.7 De groep	17
5.8 Pesten.....	18
5.9 Seksualiteit en intimiteit.....	18
6. Pedagogisch vakmanschap.....	19

6.1 Emotionele Competentie	19
6.2 Sociale Competentie.....	19
6.3 Motorische en zintuigelijke Competentie	20
6.4 Cognitieve competenties.....	20
6.5 Taal-, denk en communicatieve competenties	20
6.6 Expressieve en beelden competenties.....	20
6.7 Morele ontwikkeling.....	21
6.8 Seksuele ontwikkeling	21
6.9 Persoonlijke ontwikkeling van de pedagogische medewerkers.....	21
6.10 Inzet beroepskrachten in opleiding/stagiaires.....	22
7. Volgen en observeren	24
7.1 Mentorkinderen	24
7.2 Observeren	24
7.3 Overdracht.....	25
8. Samenwerken met anderen	26
8.1 Pedagogisch coach	26
8.2 Koning Willem I college/Summa college/Variva	26
8.3 GGD	26
8.4 Partners in zorg	26
8.5 Basisonderwijs.....	26
9. Ouders	27
9.1 Advies, informeren en afspraken	27
9.2 Contactmomenten	27
9.3 Ouders en contact met de groep	27
9.4 Ouder betrokkenheid	28
9.5 Oudercommissie.....	28

1. Voorwoord

Bso Pippi Hedel is een organisatie die bijdraagt aan elke stap van ieder kind op weg naar volwassenheid, want kinderen zijn de toekomst. Wij geloven in de ontwikkelingskracht van kinderen. Daarom stimuleren wij actief de unieke groeimogelijkheden van kinderen. Bij de Buitenschoolse opvang gaan ze een ontwikkel /-en opvoedtraject in, waarbij wij ze zowel individueel als in groepsverband begeleiden en uitdagen in hun ontwikkeling. Ze ontmoeten leeftijdsgenootjes, en krijgen een veelzijdig en breed aanbod, waar hun betrokkenheid voortdurend meer invulling krijgt. Wij hopen dat elk kind met plezier naar de BSO komt want: **ELKE DAG IS EEN FEESTJE!!**

U vindt in dit pedagogisch beleidsplan de uitgangspunten van de dagelijkse omgang met de kinderen binnen de buitenschoolse opvang.

De vier pedagogische basisdoelen zoals die beschreven zijn in de Wet Kinderopvang, vormen het uitgangspunt van dit plan. Dit houdt in dat:

- op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
- Kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderde omgeving;
- Kinderen worden begeleid in interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden;
- Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Mocht u nog vragen, tips of opmerkingen hebben, dan horen wij dit graag.

Wij hopen dat uw kind een leuke en fijne tijd gaat hebben bij ons!

Team Pippi bso Hedel

2. Praktische informatie

Bso Pippi Hedel
 Kasteellaan 2A
 5321 GL Hedel
 06-82207817
 www.kdvpippi.nl
kwaliteit@kdvpippi.nl

2.1 Openingstijden:

BSO Pippi Hedel heeft een basisgroep waar we 20 kinderen mogen opvangen in de leeftijd van 4 t/m 13 jaar. Deze is geopend van maandag t/m vrijdag tijdens schoolweken. Op dinsdag en donderdag is er een extra lokaal geopend waar we nog eens 10 kinderen in de leeftijd van 4-7 jaar kunnen opvangen. Wat dus in zijn totaliteit de kindplaatsen brengt op het aantal van 30.

Tijdens vakantieweken vindt de opvang van de kinderen plaats op onze locatie in Ammerzoden.

	Voorschoolse opvang (VSO)	BSO	BSO Sluitingsdagen school
	Tijdens schoolweken	Tijdens schoolweken	
Maandag:	07:00 – 08:45 uur	14:00 -18:30 uur	07:00 – 18:30 uur
Dinsdag:	07:00 – 08:45 uur	14:00 -18:30 uur	07:00 – 18:30 uur
Woensdag:	07:00 – 08:45 uur	12:00 -18:30 uur	07:00 – 18:30 uur
Donderdag:	07:00 – 08:45 uur	14:00 -18:30 uur	07:00 – 18:30 uur
Vrijdag:	07:00 – 08:45 uur	12:00 -18:30 uur	07:00 – 18:30 uur

2.2 Basisgroepen:

Uw kind wordt geplaatst in een basisgroep. Dit is de groep waar uw kind na schooltijd opgevangen wordt en waar de eet- en drinkmomenten plaatsvinden. De wetgeving schrijft voor dat een groep met kinderen tot 7 jaar uit maximaal 20 kinderen bestaat. Hierbij geldt dat één pedagogisch medewerker per 10 kinderen. Voor kinderen vanaf 8 jaar tot 13 jaar is dit een groep van maximaal 30 kinderen. Hierbij geldt één pedagogisch medewerker per 12 kinderen.

Bso Pippi Hedel heeft twee bso groepen.

1 groep heet Taka Tuka's. Hier mogen we 20 kinderen opvangen van 4 t/m 13 jaar.

1 groep heet Pastelia's. Hier mogen we 10 kinderen opvangen van 4 t/m 13 jaar.

2.3 Ruilen van dagen en extra dagen:

Natuurlijk snappen wij dat ouders soms een dag willen ruilen. Wij zien ruilen als service. Er kunnen daarom dan ook geen rechten aan ontleend worden.

Voorwaarden zijn:

- Ruiling dient minimaal 30 dagen van tevoren aangevraagd te worden.
- De ruildag kan alleen als de groepsgrootte het toelaat.
- Het is niet mogelijk om bovengenoemde verschillende opvang vormen te ruilen, bijvoorbeeld bso ruilen voor vso.
- Als een opvangdag op een nationale feestdag valt, dan is ruilen niet mogelijk.

Mocht de ouder gebruik maken van een lange bso-middag, kan deze worden geruild met een korte bso-middag welke via de app door kan worden gegeven. Als u deze keuze maakt, kunnen wij de 'overgebleven uren' niet nogmaals ruilen. Wil de ouder een korte middag voor een lange middag ruilen, zullen hiervoor extra kosten worden doorberekend. Bij alle mogelijkheden m.b.t. het ruilen geldt; het is mogelijk als de groepsgrootte het toe laat!

Extra bso opvang kan altijd worden aangevraagd. Echter moeten we hier ook weer rekening houden met de wettelijke leidster-kind ratio.

Studiedagen van scholen dienen ook als extra opvang aangevraagd te worden en worden de maand na de opvang als extra opvang gefactureerd. We gaan pas open op studiedagen bij een minimale aanmelding van 3 kinderen.

2.4 Achterwachtregeling

Vanuit de GGD-regelgeving is voor de flexibiliteit in de organisatie het mogelijk dat er gedurende de schoolweken 30 minuten, en in de vakantieopvang ten hoogste drie uur per dag (niet aaneengesloten) minder beroepskrachten worden ingezet dan volgens de pedagogisch medewerker – kind ratio is vereist.

2.5 Leidster-kind ratio (BKR)

In de wet kinderopvang is vastgelegd wat het aantal toegestane kinderen is ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers. Hier houden wij ons aan bij Pippi. Afhankelijk van de grootte van de groepen kan de inzet van de pedagogisch medewerker per dag wisselend zijn. Bij bso Pippi kan worden afgeweken van de BKR van 18:00 tot 18:30 uur. Een pedagogisch medewerker gaat pas weg indien de kind-leidster ratio dit toelaat.

Op studiedagen is de drie – uursregeling van toepassing op voorwaarde dat minimaal 10 uur aaneengesloten opvang geboden wordt. Per dag wordt dan niet meer dan 3 uur afgeweken van de BKR.

Wij kijken tijdens deze studiedagen mogelijk af van de BKR op de volgende momenten:

Tussen 07:30 en 08:30 uur

Tussen 12:30 en 13:30 uur

Tussen 17:30 en 18:30 uur

2.6 Opendeurenbeleid

Bij de bso hebben de kinderen de mogelijkheid zich vrij te bewegen. Zij kunnen spelen waar ze willen, buiten, op de gang of in het lokaal wel altijd in overleg met de pedagogisch medewerker. Ze kunnen vrij deelnemen aan activiteiten. Deze activiteiten bevinden zich in de groepsruimte, de gang of het buitenspeelterrein.

Wanneer er activiteiten buiten de bso groep worden georganiseerd, mag dit er niet toe leiden dat er in totaal minder pedagogisch medewerkers worden in gezet.

2.7 Wennen

Als uw kind nog niet bekend is binnen Pippi, worden er met u afspraken gemaakt over de manier waarop uw kind gaat wennen op de bso. Bij het zoeken naar een goed wenmoment wordt altijd rekening gehouden met het wettelijk aantal toegestane kinderen ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers. Wij geven de mogelijkheid om het kind 1 dagdeel te laten komen wennen.

2.8 Intern wenbeleid

Voor kinderen die al geplaatst zijn bij kinderdagverblijf Pippi, wordt er de mogelijkheid geboden om eens te komen spelen bij de bso. Ook hierbij geven wij de mogelijkheid om het kind 1 dagdeel te laten komen wennen. Deze wen(mid)dagen worden vooraf met de ouders besproken. Bij het zoeken naar een goed wenmoment wordt altijd rekening gehouden met het wettelijk aantal toegestane kinderen ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers.

2.9 Halen en brengen

De kinderen worden in de schoolweken na schooltijd opgevangen. De kinderen worden opgehaald bij de desbetreffende school. Dit is lopend. Dit wordt van tevoren met ouders afgestemd.

Tijdens de vakantieweken kunt u uw kind vanaf 07:00 uur op de bso in Ammerzoden brengen.

Tijdens studiedagen kunt u uw kind brengen vanaf 07:00 uur. Als uw kind op eigen gelegenheid komt, dan moet dit in goed overleg met de pedagogisch medewerker. De afspraken hierover worden schriftelijk vastgelegd in het kind gegevens formulier. U kunt uw kind weer ophalen vanaf 16:00 uur op de locatie waar u uw kind heeft gebracht. Het kan zijn dat activiteiten of workshops nog niet zijn afgerond om 16:00 uur, hiervoor vragen we uw begrip. Als uw kind op eigen gelegenheid naar huis mag, worden hierover schriftelijke afspraken gemaakt.

3. Visie op kind en ontwikkeling

Pippi is een organisatie die bijdraagt aan elke stap van ieder kind op weg naar volwassenheid. Want kinderen zijn de toekomst. Wij geloven in de ontwikkelkracht van kinderen. Daarom stimuleren wij actief de unieke groeimogelijkheden van kinderen.

Bij de bso gaan ze een ontwikkel /-en opvoedtraject in waarbij we zowel individueel als in groepsverband begeleiden en uitdagen in hun ontwikkeling. Ze ontmoeten leeftijdsgenootjes, en krijgen een veelzijdig en breed activiteiten aanbod, waar hun betrokkenheid voortdurend meer invulling krijgt. We geven ze toenemend meer vrijheid en geleidelijk aan vliegen ze uit om ons uiteindelijk los te laten. Wij hopen dat elk kind met plezier naar de bso komt, want:

ELKE DAG IS EEN FEESTJE!!

3.1 Kindbeeld

Kinderen groeien op in een voortdurend veranderende samenleving. De kwaliteiten en vaardigheden die kinderen in de toekomst nodig hebben, veranderen mee. De taak van onze pedagogische professionals is bij kinderen vaardigheden te laten ontplooien, waarvan we nu weten dat die de komende jaren noodzakelijk zijn:

- Samenwerken
- Probleem oplossend denken en handelen
- Creativiteit
- Communiceren
- Sociale en culturele vaardigheden
- Kritisch denken
- Zelfregulering (inzicht in eigen handelen) en
- ICT-geletterdheid (mediawijsheid, ICT en informatie basisvaardigheden en formulering van problemen)

Bij bso Pippi kunnen kinderen dit spelend, betrokken en onderzoekend ontdekken. Wij helpen ze om hun natuurlijke nieuwsgierigheid ruim baan te geven en hun eigen talenten te ontwikkelen. Dit doen we door in te spelen op zaken waar kinderen plezier aan beleven, door kinderen aan te sporen en uit te dagen. Want doen is een hele goede manier van denken. We stimuleren hen om niet op te geven en het zelf te doen, fouten te maken en om hulp te vragen. Kinderen maken een individuele ontdekkingstocht en “reizen” van fase naar fase en nemen al hun ervaringen mee, op weg naar volwassenheid. Kinderen van nu zijn de burgers van de toekomst, daar bereiden we ze op voor.

3.2 Ik kan het zelf!

Wij zijn verantwoordelijk voor de stimulering van een gezonde emotionele ontwikkeling bij de kinderen, zodat ze een gevoel van zelfvertrouwen kunnen ontwikkelen. Alleen op die manier kunnen kinderen spelenderwijs vaardigheden aanleren. Aandacht voor datgene wat kinderen bezighoudt en daarop inspelen is dan belangrijk. Bijvoorbeeld met verhalen vertellen en de kinderen daar actief bij betrekken, zodat ze hun eigen verhaal/beleving kunnen verwerken. Op die manier vinden wij aansluiting met de belevingswereld van elk individueel kind. Wij laten een kind dingen zelf doen en geven hiervoor de ruimte en de middelen, zodat zij de mogelijkheid hebben zélf te ontdekken wat ze aan kunnen. Dat geeft uw kind allereerst een prettig en veilig gevoel en op den duur een gevoel van

zelfvertrouwen. Wij luisteren goed naar wat kinderen zelf willen doen en stimuleren hen. Onze groepen zijn zo ingericht dat ze uitdagen tot spel. We noemen dat een rijke speel-leeromgeving. De pedagogisch medewerkers bieden kinderen een passend activiteiten aanbod aan en ondersteunen kinderen in hun spel. Op deze manier komen kinderen tot betrokken spel en dan wordt spelen leren.

3.3 Ik ben niet alleen!

Bij de bso maakt elk kind deel uit van een vaste groep. Deze groep biedt kinderen veel unieke mogelijkheden en kansen. Ze oefenen met samen spelen, leren, ruzies oplossen, je houden aan afspraken, zoeken naar grenzen en verantwoordelijkheid nemen. Aandacht voor een positieve groeps sfeer staat daarbij centraal. Voor de sociale ontwikkeling van uw kind betekent dit dat wij het de mogelijkheid geven te ontdekken wat het betekent als je samen iets doet. Samen aan tafel zitten en eten is hiervan een goed voorbeeld. Aan tafel leren ze dingen aan elkaar door te geven en/of uit te delen. Ze ruimen samen het speelgoed op en we laten de oudere kinderen de jongeren daarbij helpen. Het is belangrijk dat ze leren rekening met elkaar te houden: wachten op hun beurt, speelgoed delen, ruzies altijd goed maken, luisteren als een ander kind/volwassene iets vertelt en er niet doorheen praten. Wij maken kinderen er ook op attent dat niet iedereen hetzelfde hoeft te zijn, zodat bijvoorbeeld een rustig kind, dat liever de kat uit de boom kijkt, niet direct op dezelfde manier in een spel mee hoeft te doen als een actiever kind.

3.4 Ik mag er zijn!

We vinden het belangrijk dat ieder kind, jong en oud, elke dag ervaart dat het gezien wordt en er toe doet. Op deze manier ontwikkelt een kind zijn eigen persoonlijkheid met eigenwaarde en zelfvertrouwen. Onze medewerkers hebben oog voor wat kinderen denken, willen en voelen. Ze houden rekening met de behoefte van kinderen aan individuele aandacht, erkenning en bevestiging.

Op de volgende manier wordt het welbevinden van kinderen verhoogd:

- We willen kinderen leren om respect voor elkaar, voor het materiaal en de omgeving te hebben.
- Wij begeleiden kinderen in zelfstandigheid en zelfredzaamheid. O.a. door hen, in goed overleg met het kind en de ouders, steeds meer vrijheid te geven. Binnen de muren krijgen ze zoveel mogelijk ruimte om eigen keuzes te maken. Wij laten de kinderen, binnen bepaalde grenzen, meedenken over zaken binnen Pippi die hen direct aangaan.
- Wij begeleiden kinderen in het ontwikkelen van hun sociale vaardigheden door bijvoorbeeld kinderen te leren om onderlinge ruzies op te lossen, om elkaar de ruimte te geven en niet direct je eigen zin te willen hebben.
- Wij stimuleren kinderen om hun gevoelens te uiten. Het serieus nemen van gevoelens stimuleert de ontwikkeling van het zelfvertrouwen.
- Wij vinden het belangrijk dat de kinderen de buitenwereld ingaan en de buitenwereld in onze BSO halen: zo mogen kinderen ook afspreken bij de BSO als de BKR dit toelaat.
- Wij willen de kinderen stimuleren om hun vrije tijd op een actieve en ontspannen manier in te vullen. Wij begeleiden hen in hun ontdekkingstocht naar mogelijkheden hiertoe.

3.5 Ik ben ik en jij bent jij!

Kinderen groeien op in een wereld waarin veel verschillen bestaan. Verschillen in religie, cultuur, geaardheid en huidskleur maar ook in gezinssamenstelling en het wel of niet hebben van een beperking. We leren kinderen open te staan en respect te hebben voor ieders leefwereld, gewoonten en gebruiken. Dat de situatie bij Pippi anders is dan thuis, is een gegeven en maakt dat de kinderen ook leren omgaan met verschillen. Dit alles wel binnen de mogelijkheden en grenzen van de kinderen. Leren wat wel en niet mag en hoe je je moet gedragen is de leerschool voor het grote leven. Dit brengen wij ze dagelijks bij door veel ongeschreven regels, zoals: samen delen, op je beurt wachten, enzovoort. Wij leren kinderen in een groep te leven, dus rekening te houden met elkaar en met de omgeving.

Sommige sociale vaardigheden proberen wij de kinderen, bijvoorbeeld in een conflictsituatie, bij te brengen door:

- Het conflict mee te helpen oplossen, vooral bij de jongste kinderen, zodat ze ervaren en leren hoe zoiets verloopt, bijvoorbeeld speelgoed teruggeven.
  - Vragen te stellen en hen op die manier te stimuleren zélf te ontdekken hoe bijvoorbeeld een ruzie is verlopen.
  - Een appèl te doen op hun oplossingsgericht vermogen door bijvoorbeeld te vragen hoe ze een ruzie goed willen maken.
  - Wel een oplossing aan te reiken, maar ze het zélf te laten doen, bijvoorbeeld “Zeg maar dat.....”.
- Het is belangrijk om hierbij het overbrengen van waarden en normen te betrekken. Daarom is afstemming van ons (pedagogisch) gedrag met dat van ouders van belang. Dit vindt vooral bij de dagelijkse overdracht plaats, wanneer u uw kind ophaalt. Wij gaan er vanuit dat welbevinden van de kinderen een belangrijke graadmeter voor de kwaliteit van de opvang is. Om het welbevinden van de kinderen te bewaken en te vergroten gebruiken we 1 keer per jaar een evaluatie-instrument waarmee wij het welbevinden van de kinderen evalueren.

3.6 Ik kan dit al!

Een kind is de motor van zijn eigen ontwikkeling! Ze ontwikkelen zich door spelenderwijs te doen, te ervaren en te beleven. Wanneer een kind zelf oplossingen vindt voor problemen waar hij mee te maken krijgt wordt zelfvertrouwen bekrachtigd. Zo ontwikkelt zelfstandigheid. Wanneer kinderen sommige dingen moeilijk blijven vinden, dan stimuleren en helpen wij hen. Wij genieten van kinderen die trots op zichzelf zijn als ze ontdekken dat ze iets nieuws hebben geleerd.

4. De 5 basisprincipes van de BSO

4.1 Kinderparticipatie

De bso is van en voor kinderen, dat is het belangrijkste uitgangspunt. In overleg met de kinderen bepalen we de regels van de groep, het activiteitsaanbod, de aanschaf van materialen en de inrichting van de ruimte. Wij noemen dat kinderparticipatie. Dit is de basis van ons pedagogisch handelen.

Dit is in de praktijk terug te zien:

1. Kinderen hebben een keuze in wel of niet meedoen aan activiteiten.
2. Ze mogen zelf kiezen wat en waar ze gaan spelen.
3. Ze kunnen zelf een groot deel van de materialen pakken (en terugzetten).
4. Er hangen regels in de groep, gemaakt door de kinderen.
5. Er wordt naar de kinderen geluisterd en op hun behoefte ingespeeld.

Bij Pippi denken en praten de kinderen mee voordat bepaalde beslissingen worden genomen en waardoor ze uiteindelijk invloed kunnen uitoefenen. De kinderen wordt geleerd verantwoordelijkheid te dragen voor de gemaakte keuzes.

4.2 Taak- en rolverdeling van de pedagogisch medewerker:

In de vrije tijd op de bso willen kinderen veel met elkaar doen en vooral hun eigen keuze maken. Er is een breed activiteitsaanbod en van alles te doen. Het is niet altijd makkelijk om in korte tijd volop de beleving en behoeften van kinderen op de eerste plaats te zetten én verschillende activiteiten aan te bieden. Dit vergt een goed organisatievermogen en het vermogen om overzicht te houden. Daarom werken we binnen de bso met een uniek rollensysteem.

Door de taken tussen de pedagogisch medewerkers goed te verdelen, ontstaat er ruimte en tijd voor de kinderen. Daarom werken wij binnen de bso ook met mentoren. De mentoren op de bso zijn vaste pedagogisch medewerkers op de groep die verantwoordelijk zijn voor het welbevinden van 'hun' kinderen. Kinderen worden in een basisgroep geplaatst met vaste pedagogisch medewerkers zodat zij met elkaar vertrouwd kunnen raken en een band op kunnen bouwen. Alle pedagogisch medewerkers hebben contact met de ouders, maar het intensievere contact over de ontwikkeling/bijzonderheden van een kind gebeurt door de mentor. Ook is de mentor het aanspreekpunt voor de ouders.

4.3 Activiteitsaanbod

Op de bso kunnen kinderen veel verschillende activiteiten doen. Activiteiten die ze thuis, zeker op dat tijdstip, niet zo snel doen. Koekjes bakken, verven, kleien, een gezelschapsspel doen, iets moois maken van de Lego of K'nex, het kan allemaal. We volgen de interesses en hobby's van de kinderen en spelen daar op in. Onze ervaring is dat spelen een aangeboren behoefte is, kinderen gaan altijd spelen. Via spel verwerken kinderen de dingen die zij dagelijks beleven of ze kunnen hun energie kwijt. Kinderen in de schoolleeftijd ontwikkelen graag hun eigen mogelijkheden en vaardigheden. Omdat de bso na school de vrije tijd van een kind is net als thuis, vinden wij dat kinderen een keuze mogen hebben in wat zij gaan doen. Het is immers hun tijd. Om die reden bieden we de keuze om uit een breed pakket van (spel) activiteiten te kiezen, waarmee we aansluiten bij deze behoefte aan spelen en ontwikkelen van kinderen.

Kinderen kunnen elke dag kiezen uit:

4.3.1 Vrije activiteiten

Activiteiten die kinderen graag zelf doen. Deze activiteiten ontstaan spontaan, vanuit een idee van het kind. De pedagogisch medewerker sluit hierbij aan en speelt mee om zo het spel te verdiepen. Voorbeelden van deze activiteiten kunnen zijn: verstopperijtje spelen, lekker op de bank chillen of een boekje lezen. Sommige kinderen hebben er behoefte aan om even een plek voor zichzelf te hebben, om een boekje te lezen, of gewoon lekker languit op een bank te liggen. Wij vinden het belangrijk, dat die mogelijkheid er is en vragen aan andere kinderen dit te respecteren en rekening te houden met elkaar.

4.3.2 Open activiteiten

Opgezet en georganiseerd door pedagogisch medewerkers, gebruik makend van ideeën van kinderen. Het zijn activiteiten die 'spontaan' worden aangeboden. Deelname is een vrije keus. Als een kind eenmaal heeft gekozen, dan stimuleren wij hem om dit ook af te maken. Dat hoort bij de verantwoordelijkheid nemen voor de keuzes die je maakt.

4.3.3 Gestructureerde activiteiten

Dit kunnen workshops zijn waar kinderen iets van leren op het gebied van drama & muziek, sport & spel, natuur & techniek en kunst & atelier. Uitdagende, vernieuwende activiteiten die in overleg de kinderen zelf kiezen en van grote toegevoegde waarde zijn aan het activiteitenprogramma van de groep. De voorkeur voor gestructureerde activiteiten is dat zij zijn op de locatie zelf. Incidenteel is er een workshop buiten de locatie. Op deze momenten gaat er altijd een vaste pedagogisch medewerker mee met de kinderen en houden wij ons aan het leidster-kind ratio zoals in het convenant Kinderopvang is beschreven. Deze gestructureerde activiteiten worden niet dagelijks aangeboden.

4.3.4 Spelmateriaal

Bij spel gebruiken kinderen veel verschillende soorten materialen. Elke leeftijdscategorie heeft zijn eigen spelmateriaal nodig. De aanschaf van spelmateriaal gebeurt vaak op basis van ervaring en goed kijken naar waar kinderen graag mee spelen. De kinderen maken zelf ook hun wensen kenbaar.

Bij de keuze van materiaal wordt er bij de aanschaf door Kinderopvang Pippi op de volgende punten gelet:

- Veiligheid
- Het materiaal is bestand tegen veelvuldig gebruik. Gebruik van minder solide materiaal gebeurt alleen onder toezicht van pedagogisch medewerkers
- Open materiaal
- Speelgoed waarmee kinderen iets kunnen maken en op meerder manieren gebruikt kan worden
- Geschikt voor samenspel of alleen
- Spelmateriaal sluit aan bij de activiteitenhoeken en behoeftes en spelniveaus van kinderen
- Gebruik van materialen die aansluiten bij actuele thema's
- Materialen die aansluiten bij een rijke spel-en leeromgeving, waarmee kinderen o.a. de wereld na kunnen spelen
- Ongevormde materialen: zand, water, natuurlijke materialen
- Beeldende- en restmaterialen
- Speelgoed en poppen

- Constructieve materialen, bouwmaterialen
- Speelgoed bij prentenboeken
- Rol ondersteunende spullen, verkleed attributen, spullen van thuis en uit werkplaats

4.3.5 Buiten

Op de bso van Kinderopvang Pippi maken wij gebruik van een buitenruimte (speelplaats van school). Wij vinden buiten spelen belangrijk, het biedt andere leerervaringen en ontwikkelingsmogelijkheden, maar draagt ook bij aan de gezondheid. Buiten spelen brengt aanvaardbare risico's mee. Het maakt kinderen zelfstandig en vergroot hun zelf oplossend vermogen. Buiten spelen nodigt uit tot samenwerking wanneer een probleem voor een kind alleen te groot is en kinderen en pedagogisch medewerkers leren buiten andere kanten van elkaar kennen. Er wordt naar gestreefd om elke dag naar buiten te gaan.

4.4 Leeftijdsgroepdifferentiatie

De bso is bedoeld voor kinderen van 4 tot 13 jaar, maar de pre-puber van 10 jaar is qua competenties, behoeften en interesses niet te vergelijken met de kleuter van 4 jaar. Het is voor de bso een uitdaging om te voorzien in de uiteenlopende behoeften van kinderen in de brede leeftijdsgroep. Door de groepen op te splitsen in leeftijden is er meer ruimte en aandacht voor de behoeften van een specifieke groep kinderen. Zo krijgen kinderen bij ons de gelegenheid hun eigen talenten in te zetten en te exploreren. De bso biedt de kinderen ervaringen die aansluiten bij hun mogelijkheden en hun behoeften, waarbij we proberen de kinderen net op een ander spoor te zetten dan ze gewend zijn. Ze ervaren en leren nieuwe dingen en verkennen hun grenzen.

4.5 Inrichting van de ruimte

Allemaal verschillende kinderen bij elkaar, met één overeenkomst: ze delen op dat moment dezelfde ruimte. De inrichting is daarom belangrijk. De ruimte moet voldoende uitdaging bieden en tegelijkertijd rust en veiligheid. De inrichting nodigt uit tot spelen met anderen of lekker in je eentje. Er is echt voor iedereen wat te kiezen. Ook kinderen mogen zelf meedenken in de inrichtingen en de aanschaf van materialen. Op de bso is ruimte voor ontzettend veel soorten activiteiten. Er wordt rekening gehouden met de scheiding tussen druk en rustig. Daarbij wordt de ruimte zorgvuldig aangekleed. Kinderen zijn gevoelig voor sfeer en verzorgde ruimte. Samenhang en eenheid in aankleding, kleurgebruik, meubilair en decoraties zijn belangrijk. Kinderen worden betrokken bij de aankleding en inrichting van ruimte en activiteitenplekken. Dit keert regelmatig terug, zodat de ruimte op orde wordt gehouden en nieuwe ideeën van kinderen voor de inrichting gerealiseerd worden.

5. De BSO in de praktijk

Wij vinden het belangrijk dat kinderen ervaren dat zij zichzelf kunnen en mogen zijn. Elk kind is anders en daarmee uniek. Dit maakt het werken met kinderen ook zo boeiend. Om deze eigenheid van kinderen te laten bestaan, geven wij hen de ruimte om te zeggen wat ze willen, om zich te uiten op een manier die bij hen past. Belangrijke waarde die de pedagogisch medewerkers hierbij bewaken is dat dit gebeurt met respect voor de ander. Er is bij ons geen ruimte voor discriminatie of intimidatie.

In de gesprekken met elkaar laat de pedagogisch medewerker aan de kinderen merken dat hun mening telt. Tijdens activiteiten vinden er hele gesprekken plaats, waarbij de inbreng van het kind altijd belangrijk is. Andere kinderen uiten zich liever door middel van spel of in creativiteit. De pedagogisch medewerker dwingt een kind niet om zich verbaal te uiten, maar volgt het kind in zijn spel en stelt open vragen of vertelt wat hij ziet. Naarmate kinderen ouder worden hebben zij behoefte aan meer zelfstandigheid. Wij geven hen dan de verantwoordelijkheid die bij hun leeftijd past. Dit stemmen we natuurlijk altijd af met de ouders.

5.1 Dagritme

Dagritme schoolweken

Op de bso houden pedagogisch medewerkers een dagritme aan met vaste elementen waarbinnen voldoende ruimte is voor individuele keuzes van kinderen. Het middagprogramma sluit aan op de schooltijden van de kinderen en we beseffen dat hierdoor geen een dag hetzelfde is. De kinderen worden door ons eigen bso team opgehaald.

Er zijn lange en korte middagen, studie- en vakantiedagen. Dit houdt in dat er ook verschillende soorten dagprogramma's zijn. Het dagelijkse werk bestaat uit vaste elementen. Deze elementen geven richting aan de vulling van de (mid)dag. De pedagogisch medewerkers houden in de gaten of alles voldoende aan bod komt. Zo is er altijd het halen uit school of de binnenkomst van de kinderen en de eet- en drinkmomenten. Daarnaast komen vrij spel en activiteiten aan bod, maar moet er ook rekening gehouden worden met individuele aandacht en persoonlijke verzorging. Het opruimen, de oudercontacten en het afscheid sluiten meestal de (mid)dag af.

Het dagritme voldoet in ieder geval aan;

- Duidelijkheid en overzichtelijkheid voor kinderen, ouders en pedagogisch medewerkers,
- Aandacht voor verschillende elementen zoals rustige momenten, actieve momenten, groepsmomenten maar ook momenten voor jezelf en/of met je vrienden,
- Tijdens overgangen van activiteiten wordt zorg gedragen dat de kinderen iets te doen hebben en niet te lang stil moeten zitten wachten,
- Er is ruimte voor flexibele aanpassing, om rekening te kunnen houden met individuele kinderen en toevallige omstandigheden,
- Elke middag spelen de kinderen even buiten.

Dagritme vakantieweken

Tijdens de schoolvakanties bieden wij opvang van maandag t/m vrijdag van 7.00-18.30 uur in Ammerzoden.

De kinderen worden in de vakanties door de ouders zelf naar Kinderopvang Pippi gebracht. Tijdens de vakanties is er een bekende pedagogisch medewerker voor de bso aanwezig. Planning en voorbereiding hiervan starten we al ver van te voren. Kinderen hebben hierin een belangrijke stem en er wordt samen een draaiboek gemaakt waarin activiteiten en uitstapjes staan.

5.2 Voorschoolse opvang

Onze voorschoolse opvang vindt plaats op maandag t/m vrijdag van 7:00 – 8:45 uur. De kinderen kunnen hier lezen, een spelletje doen, tekenen, spelen of gewoon nog wakker worden. Geheel naar behoefte van het kind. Als het tijd voor school is zorgt de pedagogisch medewerker ervoor dat de kinderen op tijd op school zijn.

5.3 Feesten

Wanneer een kind jarig is, mag hij zijn verjaardag vieren; dit is geen verplichting. We merken dat kinderen vaak alleen hun verjaardag op school vieren. Dit is de keuze van de ouders en kinderen. Rond speciale feestdagen zoals Pasen, Kerstmis, Carnaval en Sinterklaas organiseren we speciale activiteiten. We proberen de kinderen de betekenis van die feesten mee te geven. Samen zorgen we ervoor dat rond deze periode onze bso wordt aangekleed in de sfeer van het feest.

5.4 TV, mobiele telefoon en internet gebruik

Binnen de bso bieden we een beperkte toegang tot de tv. Televisie/film kijken is een activiteit die af en toe wordt ingezet. Het is niet de bedoeling dat de tv een hele middag aanstaat. Bij bso Pippi spreken we dan ook van functioneel tv kijken. Het gebruik van computers en internet binnen de bso vraagt om duidelijke richtlijnen en afspraken, zeker omdat er naast de uitdagende en positieve functie van internet ook risico's zijn. Over het gebruik van internet maken we altijd afspraken met de kinderen. In principe is het gebruik van de eigen mobiele telefoon door kinderen op de bso niet toegestaan. Kinderen die een mobiel bij zich hebben kunnen die bij aanvang van de bso inleveren bij de pedagogisch medewerker en bij vertrek weer ophalen.

5.5 Omgang met elkaar en zelfstandigheid

Wij vinden het belangrijk dat kinderen ervaren dat zij zichzelf kunnen en mogen zijn. Elk kind is anders en daarmee uniek. Dit maakt het werken met kinderen ook zo boeiend. Om deze eigenheid van kinderen te laten bestaan, geven wij hen de ruimte om te zeggen wat ze willen, om zich te uiten op een manier die bij hen past. Belangrijke waarde die de pedagogisch medewerkers hierbij bewaken is dat dit gebeurt met respect voor de ander. Er is bij ons geen ruimte voor discriminatie of intimidatie. Als een kind direct uit school even een momentje voor zichzelf wil, voordat het zich in de activiteit van de groep begeeft, dan geven wij hem daarvoor de gelegenheid. Andere kinderen hebben het juist nodig om even te ontlasten. Naarmate kinderen ouder worden hebben zij behoefte aan meer zelfstandigheid. Wij vinden het belangrijk dat de grenzen voor kinderen iedere keer weer verlegd worden. Wij geven hen altijd de verantwoordelijkheid die bij hun leeftijd past. Dit stemmen we natuurlijk altijd af met de ouders.

5.6 Praten en uitleggen

De hele dag zijn kinderen met de pedagogisch medewerker in gesprek. Niet alleen verbaal, maar ook door lichamelijke communicatie. Kinderen willen laten zien wat zij kunnen. Wij gaan altijd uit van de competentie dat kinderen het goed bedoelen en zich willen ontwikkelen. Door met kinderen in gesprek te gaan ontwikkelen ze samen met ons een realistisch zelfbeeld. Zo gaan we tijdens het eet-/en drinkmoment met kinderen in gesprek over wat zij die dag beleefd hebben. We geven daar waar nodig woorden aan de gevoelens van kinderen. Het kind leert zo zelf verwoorden en ervaart saamhorigheid. In de gesprekken met elkaar laat de pedagogisch medewerker aan de kinderen merken dat hun mening telt. Tijdens de uitleg over het (mid)dagprogramma vertellen we de kinderen welke activiteiten ze kunnen gaan doen, wat zij daarbij kunnen beleven. Daarna leggen we de mogelijkheden van de spelmaterialen uit, zodat kinderen weten wat ze kunnen gaan doen en hierdoor zelf keuzes kunnen maken. Ook komen kinderen dan zelf met voorstellen over wat ze graag zouden willen gaan doen. Door goed naar kinderen te luisteren en vragen te stellen weten we waar de behoeften van kinderen liggen. Het kind voelt zich hierdoor gehoord en leert zijn ideeën te verwoorden.

5.7 De groep

Een bso is een proeftuin voor sociale vaardigheden. Kinderen leren om hun verantwoordelijkheid te nemen, om te gaan met verlies, zich te houden aan afspraken, op zoek te gaan naar grenzen en hier soms overheen te gaan.

Bij ons op bso is er alle ruimte voor de kinderen om te oefenen met:

- Het oplossen van ruzies
- Samen afspraken te maken
- Gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de sfeer in de groep

Bij dreigende conflicten treedt de pedagogisch medewerker niet direct op. Zij wacht af of de kinderen zelf tot een oplossing kunnen komen en bewaakt de veiligheid van alle kinderen. Als het de kinderen zelf niet lukt om een oplossing te vinden helpt ze hen hierbij. Achteraf bespreekt zij met hen hoe de situatie ontstond en/of alle kinderen tevreden zijn met de oplossing. De pedagogisch medewerker heeft hierin een grote voorbeeldrol. Zij is altijd beschikbaar waardoor de kinderen zich gehoord en gezien voelen. In contact met collega's is zij vriendelijk en staat open voor feedback. De pedagogisch medewerker durft haar eigen handelen bespreekbaar te maken en geeft feedback op het handelen van haar collega's. Vriendschap is belangrijk. Vriendschap beschermt een kind tegen stress en het helpt ook om compromissen te sluiten, te leren delen en grenzen te trekken. Maar niet alle kinderen maken even snel vrienden. Onze pedagogisch medewerkers zijn daar alert op. Zij verbinden het spel van kinderen met elkaar door als kinderen afzonderlijk spelen met bijv. de spoorbaan, de Lego en de dieren voor te stellen om de een dorp langs de spoorbaan te bouwen en in het midden de dierentuin. Contact hoeft niet altijd. Het is prima als kinderen even geen behoefte hebben aan contact. Wij leren de kinderen daar respect voor te hebben en elkaar met rust te laten.

5.8 Pesten

We streven naar een veilig pedagogisch klimaat waar kinderen elkaar met respect bejegenen. Dit gaat niet altijd vanzelf en ook op de buitenschoolse opvang komt pestgedrag voor. We richten ons in de eerste plaats op het voorkomen van pestgedrag. Pedagogisch medewerkers streven naar een positieve groep met een bijbehorende sfeer. Zij creëren daarover de randvoorwaarden, zoals het maken van afspraken over regels. Daarnaast informeren zij kinderen over pestgedrag, de gevolgen en wat de kinderen kunnen doen om het te stoppen en te voorkomen.

5.9 Seksualiteit en intimiteit

Kinderen hebben seksuele gevoelens. Ieder kind maakt in zijn algemene ontwikkeling een seksuele ontwikkeling door. In zijn eigen tempo, wanneer hij daar aan toe is, verkent hij zijn eigen lichaam en dat van anderen. Kinderen zijn nieuwsgierig en stellen vragen over seks. Iedereen verstaat iets anders onder seksualiteit. Seksueel gedrag van kinderen wordt over het algemeen geaccepteerd binnen bepaalde grenzen. Maar die grenzen kunnen voor een ieder anders liggen. Dat is afhankelijk van de eigen waarden en normen van de beroepskracht, de waarden en normen van de kinderopvangorganisatie en/of de waarden en normen van de ouders. Door goed naar de kinderen te luisteren en contact met ze te hebben, weten we wat er speelt in de groep. Soms zien we dat kinderen bezig zijn met thema's rondom seksualiteit. We spreken daar open over met de kinderen en passen de begeleiding leeftijdsadequaat aan. Zo kunnen er in de oudste groep andere thema's besproken worden dan bij bijvoorbeeld de jongste kinderen. Wel zorgen we voor een juiste balans, soms stoppen we bepaald gedrag en spreken we de kinderen aan op ongepast woordgebruik. Ook houden we de pleinen en de toiletten goed in de gaten. Wij willen kinderen op een natuurlijke manier leren omgaan met seksueel gedrag. We willen kinderen leren dat ze nooit dwang uit mogen oefenen op een ander en dat ze geen dingen mogen doen die gevaarlijk of pijnlijk zijn. Dat je als kind je eigen grenzen mag aangeven en bespreekbaar maakt als deze zijn genegeerd. Wanneer de pedagogisch medewerker denkt dat bepaalde vragen of situaties beter thuis besproken kunnen worden, zal zij deze vragen of opmerkingen voorleggen bij ouders/verzorgers.

6. Pedagogisch vakmanschap

Wij werken met vakmensen met een gedeelde passie. De werkwijze is gericht op de ontwikkeling van kinderen maar ook op die van de individuele pedagogisch medewerker en het hele team. Iedere collega heeft andere kwaliteiten en ervaringen. Deze worden binnen het team benut en vormen een inspiratiebron voor collega's. De diversiteit in het team maakt dat medewerkers van elkaar kunnen leren. Want net als de kinderen, moeten ook zij soms juist iets doen om andere talenten te ontwikkelen. Verschillen mogen er zijn! De ontwikkeling van kinderen verloopt heel verschillend, zowel qua tempo als inhoud. Sommige kinderen worden nooit echte wildebrassen, terwijl andere met veel moeite concentratie op kunnen brengen voor een tekening of puzzel. Pedagogische medewerkers hebben houvast aan kennis en ontwikkeling van kinderen. Het zien van de persoonlijke mogelijkheden van kinderen, zorgt ervoor dat Pedagogisch medewerkers de groei zorgvuldig kunnen begeleiden. We volgen, wachten af, inventariseren en stimuleren tegelijk. We werken met thema's. Thema's zorgen voor een gemeenschappelijk kader. Betekenisvolle, inhoudelijke en gezamenlijke activiteiten maken het mogelijk dat kinderen zich verder ontwikkelen binnen hun persoonlijke competenties.

6.1 Emotionele Competentie

Kinderen zijn trots op wat ze kunnen. Zij willen dat laten zien en delen: *"Kijk, ik mag er zijn"*. Het gevoel om er te mogen zijn en op anderen te kunnen vertrouwen ontstaan bij kinderen in relatie met anderen.

- Kinderen hebben vertrouwen en waardering van de pedagogisch medewerkers nodig
- Kinderen worden zich bewust van zichzelf: Identiteit, sekse, leeftijd en persoonlijke kenmerken en gaan prestaties vergelijken met anderen
- Kinderen leren vertrouwen op eigen kracht en vermogen. Pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen door na vallen weer op te staan
- Positieve levenshouding: met als voorbeeld de pedagogisch medewerkers die hen positief benaderen en laten zien plezier te hebben en te genieten

6.2 Sociale Competentie

De wereld van kinderen wordt naarmate ze ouder worden steeds groter. Sociale competenties ontstaan net als emotionele veel in relatie met andere mensen. Pedagogisch medewerkers stimuleren en begeleiden kinderen in de verschillende fases die zij binnen de bso doorlopen: *"Kijk, we doen het samen"*.

- Kinderen vragen hulp en ontvangen dit van pedagogisch medewerkers
- Kinderen leren hulp te vragen aan andere kinderen. De pedagogisch medewerkers stimuleren dit.
- Gevoel van erbij willen horen. Kinderen worden erbij betrokken door pedagogisch medewerkers.
- Kinderen leren zich verplaatsen in de gevoelens van anderen en wanneer ze ouder worden ruzies op te lossen en verschillen te overbruggen.
- Kinderen leren naast empathie dat zelfcontrole een voorwaarde is voor het sluiten van vriendschappen.

6.3 Motorische en zintuiglijke Competentie

Kinderen hebben een aangeboren drang om dingen zelf te doen. Eerst binnen de veilige relatie met de pedagogisch medewerker, vervolgens door te vergelijken met anderen. Op latere leeftijd ontstaan vooral motorische verschillen in verfijning van de vaardigheden. Interesses en hun eigen mogelijkheden hebben hier een grote invloed op: **“Kijk, ik kan het zelf, het lukt mij”**.

- Kinderen worden competent in grof motorische vaardigheden als kruipen, rennen, springen, rollen, glijden, klimmen en balspelen
- Kinderen hebben plezier in bewegen en leren gevaren onderkennen
- Kinderen leren middels constructiespel, bouwen en uitvinden
- Plezier in zintuiglijke ervaring als voelen, ruiken, horen, proeven en zien

6.4 Cognitieve competenties

Kinderen willen hun wereld snappen en doen naar mate ze ouder worden steeds meer kennis op over hun sociale wereld en hun gevoelswereld: **“Kijk ik voel, denk en ontdek”**

- Kinderen leren emoties te begrijpen en te benoemen
- Uitbouw van woordenschat
- Zoeken naar verbanden tussen gebeurtenissen en logisch denken
- Kinderen leren ordenen, meten, tellen en verzamelen
- Kinderen leren hun consequenties in te zien
- Kinderen leren om met één ding bezig te zijn, naarmate ze ouder worden kunnen ze zich steeds beter focussen
- Kinderen stellen “hoe en waarom” vragen over zaken die ze interesseren.

6.5 Taal-, denk en communicatieve competenties

Kinderen hebben vaardigheden om zichzelf kenbaar te maken. Eerst door middel van geduld en vervolgens meer door taal: **“Luister, ik kan het zelf zeggen”**.

- Praten met woorden
- Non verbale communicatie begrijpen en gebruiken
- Begrijpen van de betekenis van geschreven taal
- Van 4 tot ongeveer 6 jaar ontstaat de ontluikende geletterdheid: heeft betrekking op de vroege fase van schriftelijke taalverwerving, lopend vanaf de geboorte van het kind tot het moment dat zij de elementaire lees- en spelhandeling onder de knie hebben.

6.6 Expressieve en beelden competenties

Ritmes, bewegen, zang en geluid maken horen bij de mens. Evenals de neiging om zich uit te drukken in materie. **“Kijk, ik kan dansen, zingen en iets maken”**. Kinderen bouwen naarmate ze ouder worden steeds duidelijke voorkeuren op in de wijze van uiting.

- Dans en beweging
- Teken en verven, beeldende uitingen
- Bouwen en constructies
- Gevoel voor schoonheid

6.7 Morele ontwikkeling

Kinderen willen er graag bij horen. Kinderen leren wat goed en kwaad is en hoe het is om verantwoordelijk te zijn: **“Kijk, ik kan een lief, uniek en eigengereid kind zijn”**

- Kinderen leren emoties op een acceptabele manier te uiten
- Kinderen leren dat hun eigen handelen invloed kan hebben op hun omgeving
- Pedagogisch medewerkers maken kinderen hiervan op een positieve manier bewust.
- Vanaf ongeveer het negende jaar verandert de kijk op de wereld: de wijde wereld komt dichterbij. Ze kunnen gaan nadenken over levensvragen of krijgen vragen waar volwassene ook geen antwoorden op hebben.

6.8 Seksuele ontwikkeling

Seksualiteit bij kinderen is heel anders dan seksualiteit bij volwassenen. Bij kinderen gaat het niet om seksuele opwindning en vrijen, maar het ontdekken van het eigen lichaam. Vriendschap en elkaar liefhebben. Kinderen krijgen de ruimte om hierin te ontdekken en zich te ontwikkelen. Pedagogisch medewerkers zijn daarbij op de hoogte van de ontwikkelingsfases die een kind hierin doormaakt en begeleiden de fases. Door open te communiceren, gedrag niet te verbieden, maar kinderen wel bewust te maken van de grenzen en normen die hierin bestaan.

- Tussen de 6 en 10 jaar worden kinderen zich steeds bewuster van de verschillen en verkennen de grenzen over hoe ver je kunt gaan met praten over. Ze gaan zich schamen voor hun blote lichaam. Ze vinden het spannend om samen te spelen met het andere geslacht en worden voor het eerst verliefd. Kinderen fantaseren in deze fase over verliefdheid en verzinnen verhaaltjes over met wie ze bijvoorbeeld gaan trouwen. Voor pedagogisch medewerkers is het in deze fase erg belangrijk om uitleg en informatie te geven over alle veranderingen die ze doormaken.
- Kinderen tussen de 10 en 13 jaar krijgen steeds meer belangstelling voor volwassen vormen van seksualiteit. Dit is vrij afhankelijk van de waarden en normen die kinderen van thuis mee krijgen. Kinderen zoeken meer lichamelijk contact in spel, door te duwen en trekken aan elkaar. Ze leren hun eigen lichaam kennen. Jongens experimenteren meer, terwijl meisjes samen praten over seksualiteit en verliefdheid. Voor pedagogisch medewerkers is het in deze fase belangrijk om door te gaan op informatie die ze al hebben. Het leren verwoorden van gevoelens, overdracht van feitelijke kennis over lichamelijke ontwikkeling en het accepteren en bewaken van grenzen in de omgang met elkaar.

6.9 Persoonlijke ontwikkeling van de pedagogische medewerkers

Waar herkent u onze pedagogische medewerkers aan?

- Iemand die oprechte aandacht heeft voor het kind.
- Iemand die ieder kind helpt zijn gevoelens te uiten en op te vangen. Die in dialoog gaat met de kinderen en zorgt dat ieder kind zich veilig voelt (Sensitieve responsiviteit).
- Iemand die vertrouwen toont in de kinderen en hun mogelijkheden. De kinderen zelf keuzes laat maken en luistert en kijkt naar de behoeften van kinderen (Respect voor de autonomie).
- Iemand waarbij kinderen weten waar ze aan toe zijn en wat er van ze verwacht wordt. Die duidelijk is in de afspraken die gemaakt zijn met de kinderen en de groep. Die zorgt dat voor de kinderen de momenten van uitdaging en rust in balans zijn (Structureren en grenzen)

stellen).

- Iemand die in contact is met de kinderen door te luisteren en te praten met de kinderen; uit te leggen wat er gebeurt; feitelijke dingen voor kinderen verwoorden. (Informatie en uitleg geven). Dit op het niveau van het kind.
- Iemand die zorgt dat alle kinderen zich veilig en vertrouwd met elkaar voelen. Die helpt om vriendjes te maken en leert hoe je een conflict op kunt lossen (Ondersteunen van positieve relaties bij kinderen).

Teamwork van de medewerkers is natuurlijk essentieel; als we bovenstaande willen bereiken dan is het een vereiste dat mensen goed kunnen samenwerken. Tijdens groepsoverleggen is het onderwerp samenwerking een onderdeel van de agenda, maar ook het welbevinden van de kinderen wordt hier besproken. Tijdens de team overleggen komen de meer inhoud gerichte onderwerpen aan bod.

De pedagogische medewerkers beschikken minimaal over het gewenste diploma zoals beschreven in de wet kinderopvang (minimaal MBO-3, SPW-3). Wij hechten veel waarde aan doorlopende deskundigheidsbevordering van de medewerkers. Een aantal opleidingen, workshops, trainingen is verplicht voor alle medewerkers van Pippi.

Daarnaast zijn medewerkers geschoold of worden (nog) geschoold op het gebied van:

- Taaltoets 3F
- Kinder-EHBO
- Stagebegeleider

Alle pedagogische medewerkers gebruiken de werkinstructies, protocollen en processen zoals beschreven zijn. Daarnaast hanteren de pedagogisch medewerkers de huisregels. Jaarlijks vinden gesprekken plaats waarin algeheel functioneren, persoonlijke groei en competenties centraal staan.

6.10 Inzet beroepskrachten in opleiding/stagiaires

Bij bso Pippi werken wij met studenten van verschillende opleidingen. Door het aanbieden van stageplaatsen:

- Werken wij daadwerkelijk mee aan het opleiden van toekomstige beroepsbeoefenaars;
- Kunnen wij onze kennis overdragen;
- Leggen wij contacten met de beroepsopleidingen;
- Blijven we op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen;
- Vergroten we de bekendheid van onze organisatie;
- Verwerven we nieuwe medewerkers;
- Krijgen we een frisse kijk op vanzelfsprekendheden;
- Kunnen we beoordelen welke beroepsopleiding het beste aansluit bij bepaalde functies.

Een goed leerklimaat draagt er toe bij dat de werkomgeving een leeromgeving wordt. De student is tijdens de werkuitvoering bezig met werken en leren tegelijk. In deze omgeving doet de student ervaringen op en dat maakt de werkomgeving tot een leeromgeving. Dit betekent dat van alledaagse handelingen en situaties, leersituaties gemaakt worden. De werkbegeleider zorgt ervoor dat de werkomgeving ook een leeromgeving kan zijn, zodat de student kan groeien in het leerproces. De houding, de begeleidingsstijl en het vermogen tot organiseren van de werkbegeleider spelen hierbij een belangrijke rol. De opleidingscoördinator/praktijkopleider begeleidt in samenwerking met de

werkbegeleider de student planmatig. De afspraken zoals geformuleerd in het stageboek rondom opdrachten, gesprekken, verslagen etc. zijn leidend binnen dit proces.

Taken stagiaire/beroepskracht i.o.: De stagiaire/ beroepskracht i.o. draait, onder toezicht en boventallig, mee in het dagelijks ritme van de groep en voert werkzaamheden uit waartoe zij/hij geëigend is en krijgt verantwoordelijkheden die aansluiten bij het betreffende opleidingsniveau. Afhankelijk van het leerjaar en de competenties van de stagiaire wordt deze ingezet bij de volgende taken:

- Persoonlijke verzorging: kinderen uitkleden, aankleden, verschonen, toiletgang, assisteren bij eetmomenten. Was te draaien en was te vouwen. - Schoonmaakwerkzaamheden: tafels en stoelen schoonmaken, bedden verschonen, keuken, schoonruimte, groepsruimte schoonmaken.
- Overdrachtsgesprekken met ouders (altijd onder eindverantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerker/werkbegeleider).
- Ruimte voorbereiden voor activiteiten: activiteitenmaterialen opzoeken, thema uitwerkingen voorbereiden.
- Groeps-/teamoverleg bijwonen.
- Gespecialiseerd) Activiteitenprogramma's opzetten, themaoverleg bijwonen.
- (Gespecialiseerde) Activiteiten met de kinderen vorm te geven, uit te voeren en te evalueren met de werkbegeleider.
- Begeleiden van de kinderen bij het dagprogramma, kinderen voorbereiden op hetgeen gaat komen, ondersteunen bij de wisselmomenten.
- Werkzaamheden evalueren met werkbegeleider, collega pedagogisch medewerkers of leidinggevende.

Elke stagiaire beschikt over een geldig VOG en staan ingeschreven in het personenregister. Pippi werkt niet met vrijwilligers.

7. Volgen en observeren

De pedagogisch medewerkers observeren de bso kinderen en de groep. Dit is een bron van plezier, inzicht en verwondering.

7.1 Mentorkinderen

Ieder kind op de bso heeft een mentor. Dit is een van de vaste pedagogisch medewerkers op de groep van uw kind. Bij de start, uiterlijk na 4 weken, van de opvang krijgt u en uw kind te horen wie de mentor van uw kind is. Dit is ook inzichtelijk in ons kindsysteem KOVnet. Deze mentor is verantwoordelijk voor het observeren en registreren van de ontwikkeling en welbevinden van uw kind. Ook zal de mentor u uitnodigen voor een 10-minutengesprek indien wenselijk.

7.2 Observeren

Bso Pippi heeft voor haar bso's een eigen observatie instrument ontwikkelt aan de hand van het Nederlands instituut voor Zorg en Welzijn. Bso Pippi vindt het heel belangrijk om het welbevinden van het kind te registreren en hier ook met het kind en ouders over in gesprek te gaan. Het is namelijk mogelijk dat door samenhang van de groep, of het gevoel van het kind, er verschillen zijn tussen een observatie van school en de bso.

Wie bieden gedurende de opvang een aantal momenten aan:

- Binnen 3 maanden na de start vindt een eerste observatie moment plaats bestaande uit: een observatie door de mentor van het kind, een welbevinden gesprek met het kind (vindt je het leuk bij de BSO, wat vindt je leuk om te doen etc.) en een invullijst voor ouders. Alle uitkomsten worden geregistreerd in de map met de kind gegevens.
- Elk jaar zal rond de verjaardag van het kind eenzelfde observatie worden uitgevoerd als hierboven beschreven, zo wordt elk kind dus minimaal 1x per jaar geobserveerd. Pedagogisch medewerkers zijn vrij het kind vaker te observeren indien nodig. Ouders kunnen indien zij dit wensen gebruik maken van de mogelijkheid om deel te nemen aan het 10-minutengesprek wat 1x per jaar wordt aangeboden. Uiteraard is het mogelijk om vaker een verzoek te doen, wij zullen dit ook doen wanneer wij zorgen hebben in de ontwikkeling of het welbevinden van uw kind.
- Wanneer er wordt overgestapt naar een andere BSO of de opvang stopt, dan bieden wij altijd de mogelijkheid aan voor een eindgesprek.

In geval van zorg, wordt dit met de betrokken medewerkers (mentor) en ouders besproken. Het kan zijn dat beide partijen samen naar een oplossing gaan zoeken, maar het kan ook zijn dat er andere partijen aansluiten tijdens deze bespreking, denk aan school, consultatiebureau etc. Dit wordt nooit gedaan buiten medeweten van ouders om. Deze partijen gaan samen in overleg en het kan zijn dat zij beroep doen op externe partijen zoals bijvoorbeeld, logopedist, maatschappelijk werk, fysiotherapeut etc. Het doel is ten allen tijden samen zoeken naar wat het beste is voor het kind! Aan de hand hiervan wordt de werkwijze op de groep besproken en waar nodig aangepast.

Wij proberen aan alle kinderen de ondersteuning te bieden die het kind nodig heeft. Dit doen wij niet alleen. We werken nauw samen met basisschool leerkrachten. Ons uitgangspunt hierbij is dat we alles doen in overleg met ouders, want ouders kennen hun kind het best.

Bij vermoeden van mishandeling of misbruik geldt een ander plan van aanpak, wij volgen dan alle stappen zoals in de meldcode beschreven. Medewerkers leggen alle stappen schriftelijk vast.

7.3 Overdracht

Als het bso kind vanuit de kleuterklas gehaald wordt, heeft de betreffende leerkracht de ruimte voor een overdracht. Wij geven betreffende informatie dan mondeling aan ouder door. Vanaf groep 3 komen bso kinderen zelfstandig vanuit hun klas naar het verzamelpunt gelopen. Mocht leerkracht belangrijke informatie door willen geven kan hij altijd contact opnemen met de aanwezige pedagogisch medewerker.

8. Samenwerken met anderen

We doen het samen, dat is ons uitgangspunt. In alles wat we doen proberen we de leefwerelden waarin kinderen opgroeien te verbinden: thuis, kinderopvang, buurt en school. Zo creëren we een emotionele positief klimaat waarin kinderen kunnen groeien en zich veilig voelen en ontwikkelen.

8.1 Pedagogisch coach

De pedagogisch coach biedt ondersteuning bij hulpvragen en coacht de pedagogisch medewerkers op de pedagogisch didactische vaardigheden. In het coachingsplan staat de verantwoording rondom de inzet van het aantal uren coaching per locatie en/of medewerker. Deze uren worden jaarlijks herzien en herberekend aan de hand van het aantal FTE dat op de peildatum in dienst is.

8.2 Koning Willem I college/Summa college/Variva

Binnen het team van de bso worden leerlingen van verschillende opleidingsinstituten geplaatst om hun leerproces te doorlopen.

8.3 GGD

Met de ggd wordt ook samengewerkt. In opdracht van de gemeente wordt de bso jaarlijks geïnspecteerd door de ggd. De ggd controleert de naleving van de eisen die gesteld worden in de Wet Kinderopvang. Elke inspectie wordt vastgelegd in een inspectierapport. Deze is in te zien op de website van Pippi.

8.4 Partners in zorg

Kinderopvang is dienstverlening, geen hulpverlening, maar wij hebben wel een signalerende functie. Het kan zijn dat een kind extra zorg nodig heeft. Dan gaan we eerst in gesprek met ouders en daarna maken we een stappenplan. Om eventueel met professionals in zorgverlening te gaan samenwerken.

8.5 Basisonderwijs

We stimuleren een warm contact en overdracht, zodat er eventueel contactmomenten kunnen plaatsvinden als dit nodig is. Met de mentor van het kind en de leraar. Wel moeten ouders hiervoor toestemming geven.

9. Ouders

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. De betrokkenheid van ouders komt voort uit de betrokkenheid bij hun eigen kind. Naarmate een kind langer gebruik maakt van de opvang raken ouders meer betrokken bij het geheel. Goed contact en regelmatig overleg tussen ouders en pedagogisch medewerkers vormen de basis van goede opvang. Hierdoor kunnen ouders en pedagogisch medewerkers de verschillende leefwerelden voor het kind “verbinden”

Het voornaamste doel van samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers is wederzijds begrip en vertrouwen in elkaar. Binnen die sfeer voelt een kind zich geborgen. Ouders vertrouwen het aller-dierbaarste, hun kind toe aan de opvang. Ouders kunnen gemengde gevoelens hebben wanneer ze hun kind voor het eerst naar de opvang brengen. Aan de ene kant is het een voorwaarde om te kunnen werken. Aan de ander kant vragen ouders zich af of het wel goed is dat ze hun kind door ander laten verzorgen. De pedagogische medewerkers hebben begrip en aandacht voor deze gevoelens van ouders.

9.1 Advies, informeren en afspraken

Het contact met ouders en pedagogisch medewerkers is tweerichtingsverkeer. Pedagogisch medewerkers vragen om advies aan ouders over bepaald gedrag van kinderen op de groep, maar andersom ook. Er wordt gezamenlijk gezicht naar oplossingen. Pedagogisch medewerkers vergemakkelijken de gesprekken(overdrachten) met ouders. Pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders zicht krijgen op de wijze van werken binnen bso Pippi en de bijdrage die geleverd wordt aan de ontwikkeling van hun kind.

9.2 Contactmomenten

Pedagogisch medewerkers hebben contact met ouders over hun kind. Onder het kopje ‘mentorkinderen’ staan de taken die de mentor heeft beschreven. Contactmomenten die de pedagogisch medewerker kan hebben:

- Dagelijks bij het ophalen
- Telefonisch wanneer kinderen ziek (afwezig) zijn
- Tijdens de jaarlijkse oudergesprekken met mentor
- Tussentijds kan zowel door ouders als pedagogisch medewerkers (buiten het haal en brengmoment) een gesprek aangevraagd worden.
- Via nieuwsbrieven

9.3 Ouders en contact met de groep

Er zijn verschillende vormen van contact op groepsniveau:

- Tijdens het ophalen zien/krijgen ouders informatie over activiteiten
- Feesten en uitstapjes: samen iets beleven is niet alleen leuk en leerzaam, maar versterkt ook het gevoel van gezamenlijkheid en betrokkenheid
- Ouderbijeenkomsten
- Ouders als gast op de groep. Ouders delen hun talent met de kinderen. Bijvoorbeeld wanneer een ouder in uniform komt en vertelt over zijn werk bij de politie

9.4 Ouder betrokkenheid

Ouders kunnen binnen een thema meedraaien, expert zijn of bijvoorbeeld hand- en spandiensten verzorgen. Pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders op de hoogte zijn van de thema's die spelen. Daarbij informeren zij ouders over hetgeen wat er speelt op de groep. Ouders kunnen daardoor thuis beter inspelen op de actuele onderwerpen die gelden op de groep. Dit kan met bijvoorbeeld voorwerpen, boeken, activiteiten, etc.

9.5 Oudercommissie

Bij bso Pippi hebben we een oudercommissie. Deze is vertegenwoordigd worden door ouders. Deze oudercommissie biedt op verschillende vlakken advies en ondersteuning. Daarnaast worden er door het jaar heen, in samenwerking met of op initiatief van de oudercommissie, een thema-avond/workshop of cursus georganiseerd voor alle ouders.